

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (piąta izba)

z dnia 12 października 2017 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Unia celna – Wspólnotowy kodeks celny – Artykuł 29 –
Przywóz pojazdów – Ustalanie wartości celnej – Artykuł 78 – Kontrola zgłoszenia – Artykuł 236
ust. 2 – Zwrot należności celnych przywozowych – Termin trzech lat – Rozporządzenie (EWG)
nr 2454/93 – Artykuł 145 ust. 2 i 3 – Ryzyko wadliwości – Termin dwunastu miesięcy – Ważność

W sprawie C-661/15

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie
prejudycjalnym, złożony przez Hoge Raad der Nederlanden (sąd najwyższy Niderlandów)
postanowieniem z dnia 4 grudnia 2015 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 11 grudnia 2015 r.,
w postępowaniu:

X BV

przeciwko

Staatssecretaris van Financiën,

TRYBUNAŁ (piąta izba),

w składzie: J.L. da Cruz Vilaça, prezes izby, E. Levits, A. Borg Barthet (sprawozdawca), M. Berger
i F. Biltgen, sędziowie,

rzecznik generalny: H. Saugmandsgaard Øe,

sekretarz: M. Ferreira, główny administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 30 listopada 2016 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu X BV przez L.E.C. Kantersa, E.H. Mennesa i L.G.C.A. Pfenninga,
- w imieniu rządu niderlandzkiego przez M. Bulterman i B. Koopman, działające w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez L. Grønfeldt, M. Wasmeiera i F. Wilmana, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 30 marca 2017 r.,

* Język postępowania: niderlandzki.

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy po pierwsze wykładni art. 29 ust. 1 i 3 i art. 78 rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego Wspólnotowy kodeks celny (Dz.U. 1992, L 302, s. 1, zwanego dalej „kodeksem celnym” – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 2, t. 4, s. 307), jak również art. 145 ust. 2 rozporządzenia Komisji (EWG) nr 2454/93 z dnia 2 lipca 1993 r. ustanawiającego przepisy w celu wykonania rozporządzenia nr 2913/92 (Dz.U. 1993, L 253, s. 1 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 2, t. 6, s. 3), zmienionego rozporządzeniem Komisji (WE) nr 444/2002 z dnia 11 marca 2002 r. (Dz.U. 2002, L 68, s. 11 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 2, t. 12, s. 209, zwanego dalej „rozporządzeniem wykonawczym”) i po drugie ważności art. 145 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego.
- 2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach sporu pomiędzy X BV a Staatssecretaris van Financiën (sekretarzem stanu ds. finansów, Niderlandy) w przedmiocie odrzucenia przez Staatssecretaris van Financiën jej wniosków o zwrot należności celnych dotyczących pojazdów.

Ramy prawne

- 3 Artykuł 29 ust. 1 i 3 kodeksu celnego stanowi:

„1. Wartością celną przywożonych towarów jest wartość transakcyjna, to znaczy cena faktycznie zapłacona lub należna za towary, wtedy gdy zostały one sprzedane w celu wywozu na obszar celny Wspólnoty, ustalana, o ile jest to konieczne, na podstawie art. 32 i 33, pod warunkiem że:

- a) nie istnieją ograniczenia w dysponowaniu lub użytkowaniu towarów przez kupującego inne niż ograniczenia, które:
 - są nakładane lub wymagane przez prawo bądź przez władze publiczne we Wspólnocie,
 - ograniczają obszar geograficzny, na którym towary mogą być odsprzedanelub
 - nie mają istotnego wpływu na wartość towarów;
 - b) sprzedaż lub cena nie są uzależnione od warunków lub świadczeń, których wartość, w odniesieniu do towarów, dla których ustalana jest wartość celna, nie może zostać ustalona;
 - c) jakkolwiek część dochodu z odsprzedaży, dyspozycji lub późniejszego użytkowania towarów przez nabywcę nie przypada bezpośrednio lub pośrednio sprzedającemu, chyba że zgodnie z art. 32 może zostać dokonana odpowiednia korekta,
- i
- d) kupujący i sprzedawca nie są ze sobą powiązani lub też, w przypadkach gdy są powiązani, wartość transakcyjna może, zgodnie z ust. 2, być zaakceptowana na potrzeby celne.

[...]

3.

- a) Ceną faktycznie zapłaconą lub należną jest całkowita kwota płatności dokonana lub mająca zostać dokonana przez kupującego wobec lub na korzyść sprzedającego za przywożone towary i obejmująca wszystkie płatności dokonane lub mające być dokonane jako warunek sprzedaży przywożonych towarów przez kupującego sprzedawcy lub przez kupującego osobie trzeciej celem spełnienia zobowiązań sprzedającego. Płatność niekoniecznie musi zostać dokonana w formie przelewu pieniężnego. Płatność może być dokonana za pomocą akredytyw lub zbywalnych instrumentów płatniczych i może zostać dokonana bezpośrednio lub pośrednio.
- b) Działania, włączając w to działalność marketingową, podjęte przez kupującego na jego własny rachunek, inne niż te, których doliczenie przewidziane jest w art. 32, nie są uznawane za pośrednią płatność na rzecz sprzedającego, nawet jeżeli mogłyby być uznane za korzystne dla sprzedającego lub zostały podjęte na podstawie porozumienia ze sprzedawcą, a ich koszt nie będzie doliczony do ceny faktycznie zapłaconej lub należnej przy ustalaniu wartości celnej przywożonych towarów”.

4 Zgodnie z art. 78 owego kodeksu:

„1. Po zwolnieniu towarów organy celne mogą z urzędu lub na wniosek zgłaszającego dokonać kontroli zgłoszenia.

2. Po dokonaniu zwolnienia towarów organy celne mogą, w celu upewnienia się o prawidłowości danych zawartych w zgłoszeniu, przystąpić do kontroli dokumentów i danych handlowych dotyczących operacji przywozu lub wywozu towarów objętych zgłoszeniem oraz późniejszych operacji handlowych dotyczących tych samych towarów. Kontrole te mogą być przeprowadzone u zgłaszającego bądź u każdej osoby bezpośrednio lub pośrednio zainteresowanej zawodowo tymi operacjami, jak również u każdej innej osoby posiadającej dla potrzeb zawodowych wymienione dokumenty i dane. Organy te mogą również przeprowadzić rewizję towarów, o ile istnieje jeszcze możliwość ich okazania.

3. Jeżeli z kontroli zgłoszenia lub kontroli po zwolnieniu towarów wynika, że przepisy regulujące właściwą procedurę celną zostały zastosowane w oparciu o nieprawidłowe lub niekompletne dane, organy celne podejmują, zgodnie z wydanymi przepisami, niezbędne działania w celu uregulowania sytuacji, biorąc pod uwagę nowe dane, którymi dysponują”.

5 Artykuł 236 kodeksu celnego ma następujące brzmienie:

„1. Należności celne przywozowe lub wywozowe podlegają zwrotowi, gdy okaże się, że w chwili uiszczenia kwota tych należności nie była prawnie należna lub że kwota ta została zaksięgowana niezgodnie z art. 220 ust. 2.

Należności celne przywozowe lub wywozowe podlegają umorzeniu, gdy okaże się, że w chwili zaksięgowania kwota tych należności nie była prawnie należna lub że kwota ta została zaksięgowana niezgodnie z art. 220 ust. 2.

Należności nie podlegają zwrotowi ani umorzeniu, w przypadku gdy fakty, które doprowadziły do zapłacenia lub zaksięgowania kwoty prawnie nienależnej, są wynikiem świadomego działania osoby zainteresowanej.

2. Należności celne przywozowe lub wywozowe są zwracane lub umarzane po złożeniu wniosku przed upływem trzech lat, licząc od dnia powiadomienia dłużnika o tych należnościach. Wniosek należy złożyć we właściwym urzędzie celnym.

Termin ten może zostać przedłużony, jeżeli osoba zainteresowana udowodni, iż ze względu na nieprzewidziane okoliczności lub działanie siły wyższej nie mogła złożyć wniosku w terminie.

Organy celne dokonują zwrotu lub umorzenia z urzędu, gdy same przed upływem tego terminu stwierdzą, że zaistniała jedna z okoliczności określonych w ust. 1 akapity pierwszy i drugi”.

6 Artykuł 238 ust. 1 i 4 rzeczzonego kodeksu stanowi:

„1. Należności celne przywózowe podlegają zwrotowi lub umorzeniu, gdy okaże się, że zaksięgowana kwota tych należności dotyczy towarów objętych daną procedurą celną i nieprzyjętych przez importera z powodu ich wadliwości lub niezgodności z warunkami kontraktu [umowy], w wyniku realizacji które[j] dokonano przywozu tych towarów, [...]

[...]

4. Należności celne przywózowe są zwracane lub umarzane z powodów określonych w ust. 1 na pisemny wniosek dłużnika złożony we właściwym urzędzie celnym w terminie dwunastu miesięcy, licząc od dnia powiadomienia dłużnika o tych należnościach

[...]”.

7 Zgodnie z art. 145 rozporządzenia wykonawczego:

„[...]

2. Po dopuszczeniu towarów do swobodnego obrotu dostosowanie przez sprzedającego na korzyść nabywcy ceny faktycznie zapłaconej lub należnej za towary może zostać wzięte pod uwagę przy określaniu wartości celnej zgodnie z art. 29 kodeksu, jeżeli zostanie udowodnione w sposób przekonujący dla organów celnych, że:

- a) w czasie określonym w art. 67 kodeksu towary były wadliwe;
- b) sprzedający dokonał dostosowania, wypełniając zobowiązanie gwarancyjne przewidziane w umowie sprzedaży, zawartej przed dopuszczeniem towarów do swobodnego obrotu;
- c) wadliwy stan towarów nie został wcześniej uwzględniony w odnośnej umowie sprzedaży.

3. Cena faktycznie zapłacona bądź należna za towary, dostosowana zgodnie z ust. 2, może zostać uwzględniona jedynie wówczas, gdy dostosowania dokonano w okresie 12 miesięcy od daty przyjęcia zgłoszenia o dopuszczenie towarów do swobodnego obrotu”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

- 8 X zakupiła od producenta z siedzibą w Japonii pojazdy samochodowe, które wprowadza do swobodnego obrotu na obszarze Unii Europejskiej. Pojazdy samochodowe są sprzedawane przez X dealerom, a ci następnie sprzedają je konsumentom końcowym.
- 9 W sierpniu 2007 r. X zgłosiła w celu dopuszczenia do swobodnego obrotu samochody osobowe typu A (zwane dalej „samochodami typu A”) i samochody osobowe typu D (zwane dalej „samochodami typu D”). W marcu 2008 r. zgłosiła w celu dopuszczenia do swobodnego obrotu samochody osobowe typu C (zwane dalej „samochodami typu C”). Wartość celna wspomnianych trzech typów samochodów ustalona została zgodnie z art. 29 kodeksu celnego w oparciu o zapłaconą przez X producentowi cenę zakupu. X uiściła należności celne naliczone przez Inspecteur van de Belastingdienst/Douane (organ służby skarbowo-celnej, Niderlandy, zwany dalej „Inspecteur”).

- 10 Po wprowadzeniu do swobodnego obrotu pojazdów typu A producent zwrócił się do X z prośbą, aby wezwała wszystkich właścicieli samochodów tego typu do ustalenia z dealerami terminów na darmową wymianę łącznika układu kierowniczego. X zwróciła dealerom koszty przeprowadzonej wymiany. Następnie producent zwrócił te koszty X, spełniając tym samym swoje zobowiązanie gwarancyjne, wynikające z zawartej z nią umowy sprzedaży. Zwrot ten nastąpił w ciągu dwunastu miesięcy od daty przyjęcia zgłoszenia samochodów typu A do procedury dopuszczenia do swobodnego obrotu.
- 11 Po dopuszczeniu do ruchu samochodów typu D i typu C w pojazdach tych wystąpiły usterki, odpowiednio, zawiasów drzwi i gumowej uszczelki. Odnośni dealerzy naprawili te usterki w ramach gwarancji w 2010 r. W związku ze zobowiązaniem gwarancyjnym, wynikającym z zawartych przez X z dealerami umów sprzedaży, X ponownie zwróciła im powstałe w związku z tym koszty. Następnie producent, spełniając swoje zobowiązanie gwarancyjne, wynikające z zawartej z X umowy sprzedaży, zwrócił jej te koszty.
- 12 Pismem z dnia 10 maja 2010 r. X wystąpiła na podstawie art. 236 kodeksu celnego, o częściowy zwrot należności celnych, zapłaconych przez nią za samochody typów A, B i C. Wniosek ten opierał się na okoliczności, iż wartość celna samochodów typu A, C i D okazała się po zwolnieniu towaru niższa niż określona początkowo. Różnica pomiędzy początkową a rzeczywistą wartością celną odpowiadała według X kwocie, którą zwrócił jej producent w odniesieniu do każdego z samochodów.
- 13 Inspecteur stwierdził, że wymieniony wniosek dotyczy dokonanego przez producenta na korzyść X dostosowania faktycznie zapłaconej ceny za omawiane pojazdy w rozumieniu art. 145 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego. Inspecteur oddalił jednak wniosek dotyczący samochodów typu A z uzasadnieniem, iż nie były one „wadliwe” w rozumieniu tego przepisu. Jeżeli chodzi o samochody typów D i C, Inspecteur również oddalił wniosek o zwrot należności celnych z uzasadnieniem, że upłynął ustanowiony w art. 145 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego termin dwunastu miesięcy od daty przyjęcia zgłoszenia przywozu, w którym powinna była nastąpić płatność sprzedającego na rzecz kupującego.
- 14 Rechtbank Noord-Holland (sąd rejonowy dla prowincji Holandia Północna, Niderlandy) oddalił wniesioną do niego przez X w pierwszej instancji skargę na decyzje w sprawie oddalenia wydane przez Inspecteur. Sąd ten orzekł między innymi, że X nie udowodniła, iż w dniu przyjęcia zgłoszenia przywozu samochody typu A były „wadliwe” w rozumieniu art. 145 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego, ponieważ jego zdaniem w celu zastosowania tego przepisu nie wystarczy wykazać „ryzyka lub możliwości istnienia wady”.
- 15 Sąd odsyłający, do którego wniesiono skargę kasacyjną, zastanawia się, po pierwsze, w odniesieniu do samochodów typu A, nad dokładnym zakresem art. 145 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego. Zaznacza on w tym względzie, że zwrot przez producenta kosztów wymiany łącznika układu kierowniczego w tych samochodach odpowiada upustowi ceny zakupu po ich przywozie i że upust ten wynika ze stwierdzenia, że rzeczony samochody miały wadę fabryczną, przez co istniało ryzyko, że łącznik układu kierowniczego stanie się wadliwy w ramach użytkowania. W tych okolicznościach producent wymienił go na wszelki wypadek we wszystkich odnośnych pojazdach.
- 16 Sąd odsyłający wskazuje, zgodnie z opinią Inspecteur i odnosząc się do kompendium tekstów dotyczących ustalania wartości celnej, że art. 145 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego mógłby dotyczyć wyłącznie przypadku, w którym wykazano po zwolnieniu towarów, że w dniu przyjęcia zgłoszenia do procedury dopuszczenia do swobodnego obrotu, towar był rzeczywiście wadliwy. Niemniej jednak sąd ów uważa, że możliwa jest szersza interpretacja tego przepisu, zgodnie z którą dotyczy on przypadku, w którym wykazano, iż w dniu przyjęcia wspomnianego zgłoszenia istniało ryzyko związane z produkcją, iż przywieziony towar faktycznie stanie się wadliwy.

- 17 W wypadku gdyby Trybunał orzekł, że art. 145 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego nie ma zastosowania w niniejszej sprawie, sąd odsyłający zastanawia się, czy w świetle wyroku z dnia 19 marca 2009 r., Mitsui & Co. Deutschland (C-256/07, EU:C:2009:167) art. 29 ust. 1 i 3 kodeksu celnego w związku z art. 78 tego kodeksu nie zmusza, by uznać początkowo uzgodnionego upustu cenowego przyznanego przez producenta na rzecz X, za zmniejszenie wartości celnej samochodów typu A. Gdyby bowiem stwierdzono po przywozie towaru, że w dniu tego przywozu istniało ryzyko, iż towar stanie się wadliwy przed upływem terminu gwarancji, przez co nie będzie nadawać się do użytku, miałyby to negatywne następstwa dla jego wartości gospodarczej i w konsekwencji dla jego wartości celnej.
- 18 Po drugie, jeżeli chodzi o samochody typów C i D, sąd odsyłający zastanawia się nad ważnością terminu dwunastu miesięcy przewidzianego w art. 145 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego.
- 19 W niniejszej sprawie sąd odsyłający zaznacza, że producent zwrócił X koszty naprawy wadliwych części samochodów tych dwóch typów zgodnie z wynikającym z umowy zobowiązaniem gwarancyjnym, co należy uważać za dostosowanie ceny zapłaconej za omawiane samochody. Niemniej jednak dostosowania tego nie można było uwzględnić w celu ustalenia wartości celnej, gdyż nie nastąpiło ono w terminie dwunastu miesięcy przewidzianym we wspomnianym art. 145 ust. 3.
- 20 Sąd odsyłający podkreśla, że powody, które doprowadziły do ustalenia tego terminu, nie wynikają wyraźnie z motywów rozporządzenia wykonawczego. W tym względzie odwołuje się on do wyroku z dnia 19 marca 2009 r., Mitsui & Co. Deutschland (C-256/07, EU:C:2009:167), w którym Trybunał orzekł, iż art. 29 ust. 1 i 3 kodeksu celnego stanowi podstawę zwrotu lub umorzenia należności celnych. Sąd odsyłający zastanawia się zatem, czy termin dwunastu miesięcy przewidziany w art. 145 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego jest zgodny z art. 29 kodeksu celnego w związku z jego art. 78, zważywszy, że przepisy te nie przewidują terminu na dostosowanie wartości celnej w następstwie dostosowania ceny, oraz z art. 236 tego kodeksu, zważywszy, że przepis ten przewiduje termin trzech lat na złożenie wniosków o zwrot należności celnych.
- 21 W tych okolicznościach Hoge Raad der Nederlanden (sąd najwyższy Niderlandów) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
- „1) a) Czy wykładni art. 145 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego w związku z art. 29 ust. 1 i 3 kodeksu celnego należy dokonywać w taki sposób, iż zawarte w nich uregulowanie dotyczy także przypadku, w którym stwierdzono, że w chwili przyjęcia zgłoszenia celnego w odniesieniu do określonego towaru istniało ryzyko związane z jego produkcją, polegające na tym, że podczas użytkowania w części towaru może wystąpić usterka i w związku z tym sprzedawca, wypełniając zobowiązanie gwarancyjne przewidziane w umowie sprzedaży zawartej z kupującym, udzielił kupującemu upustu w formie pokrycia kosztów, które powstały dla niego na skutek eliminującego powyższe ryzyko dostosowania towaru?
- b) Jeżeli uregulowanie art. 145 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego nie znajdowałoby zastosowania w wyżej wymienionym przypadku w lit. a) , to czy same uregulowania art. 29 ust. 1 i 3 kodeksu celnego w związku z [jego] art. 78 umożliwiają obniżenie zadeklarowanej wartości celnej po udzieleniu wyżej wymienionego w lit. a) upustu cenowego?
- 2) Czy ustanowiony w art. 145 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego na wypadek opisanego tam dostosowania wartości celnej wymóg, zgodnie z którym dostosowanie faktycznie zapłaconej lub należnej ceny za towary musi nastąpić w okresie dwunastu miesięcy od daty przyjęcia zgłoszenia towarów do procedury dopuszczenia do swobodnego obrotu, jest niezgodny z uregulowaniami art. 78 i 236 kodeksu celnego w związku z [jego] art. 29?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

- 22 Poprzez pierwsze pytanie sąd odsyłający stara się w istocie ustalić, czy wykładni art. 145 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego w związku z art. 29 ust. 1 i 3 kodeksu celnego należy dokonywać w taki sposób, iż przepis ten dotyczy sytuacji takiej jak w postępowaniu głównym, w której stwierdzono, że w chwili przyjęcia zgłoszenia o dopuszczenie towarów do swobodnego obrotu w odniesieniu do określonego towaru istnieje ryzyko związane z jego produkcją, polegające na tym, że podczas użytkowania może on stać się wadliwy i w związku z tym sprzedawca, wypełniając zobowiązanie gwarancyjne przewidziane w umowie sprzedaży zawartej z kupującym, udziela kupującemu upustu w formie pokrycia kosztów, które powstały dla niego na skutek eliminującego powyższe ryzyko dostosowania towaru?
- 23 Sąd odsyłający zastanawia się w szczególności nad zakresem „wadliwości”, jaka musi cechować przywiezione towary w rozumieniu art. 145 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego po to, aby dostosowanie przez sprzedającego na rzecz kupującego faktycznie zapłaconej za nie ceny mogło zostać wzięte pod uwagę przy określaniu wartości celnej zgodnie z art. 29 kodeksu celnego.
- 24 Na wstępie należy wyjaśnić, że bezsporne jest, iż w samochodach typu A istniało związane z procesem ich produkcji ryzyko wystąpienia wady łącznika układu kierowniczego.
- 25 Należy zauważyć, że pojęcie „wadliwego towaru” nie jest zdefiniowane w rozporządzeniu wykonawczym, a ów akt normatywny nie zawiera żadnego odesłania do prawa państw członkowskich w celu określenia znaczenia i zakresu tego pojęcia.
- 26 W tych okolicznościach, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału, w celu zapewnienia jednolitego stosowania prawa Unii i przestrzegania zasady równości, należy nadać temu pojęciu w całej Unii Europejskiej autonomiczne i jednolite znaczenie (zob. podobnie wyroki: z dnia 12 grudnia 2013 r., Christodoulou i in., C-116/12, EU:C:2013:825, pkt 34 i przytoczone tam orzecznictwo; z dnia 3 września 2014 r., Deckmyn i Vrijheidsfonds, C-201/13, EU:C:2014:2132, pkt 14).
- 27 W konsekwencji ustalenia znaczenia i zakresu pojęcia „wadliwego towaru” należy dokonywać według utrwalonego orzecznictwa Trybunału, zgodnie z jego zwykłym znaczeniem w języku potocznym, przy jednoczesnym uwzględnieniu kontekstu, w którym zostało ono użyte, i celów uregulowania, którego jest częścią (wyroki: z dnia 22 grudnia 2008 r., Wallentin-Hermann, C-549/07, EU:C:2008:771, pkt 17; z dnia 22 listopada 2012 r., Probst, C-119/12, EU:C:2012:748, pkt 20).
- 28 W języku potocznym pojęcie „wadliwego towaru” – jak zauważyła Komisja Europejska – oznacza towar, który nie posiada cech, jakich można zasadnie oczekiwać ze względu na jego charakter i wszystkie istotne okoliczności. Tym samym termin „wadliwy” oznacza towar, któremu brakuje wymaganych cech lub który jest niedoskonały.
- 29 Ta definicja odpowiada ponadto definicji towaru wadliwego przyjętej w art. 6 ust. 1 dyrektywy Rady 85/374/EWG z dnia 25 lipca 1985 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących odpowiedzialności za produkty wadliwe (Dz.U. 1985, L 210, s. 29 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 15, t. 1, s. 257). Zgodnie z tym przepisem produkt jest wadliwy, jeżeli nie zapewnia bezpieczeństwa, jakiego osoba ma prawo oczekiwać, biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności, a w szczególności wygląd produktu, sposób użycia produktu, którego można rozsądnie oczekiwać, oraz czas, w którym produkt został wprowadzony do obrotu.

- 30 W okolicznościach cechujących postępowanie główne, zważywszy na charakter przywiezionych towarów, czyli samochodów i odnośnej części, a mianowicie łącznika układu kierowniczego, można słusznie i rozsądnie wymagać od nich wysokiego poziomu bezpieczeństwa w odniesieniu do znacznego zagrożenia dla zdrowia i życia kierowców, pasażerów i osób trzecich wiążącego się z ich użytkowaniem, jak wskazał rzecznik generalny w pkt 32 swej opinii. Ów wymóg bezpieczeństwa nie jest spełniony, jeżeli istnieje związane z jego produkcją ryzyko wadliwości łącznika układu kierowniczego, przez co rzeczony towar nie mają cech, których można od nich zasadnie oczekiwać, z uwagi na co muszą być uważane za wadliwe.
- 31 W tych okolicznościach ryzyko wadliwości związane z produkcją towarów takich jak samochody oznacza, że towary te są „wadliwe” w rozumieniu art. 145 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego od momentu ich produkcji, a więc tym bardziej w momencie ich przywozu na obszar Unii.
- 32 Tę interpretację „wadliwości” w rozumieniu art. 145 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego potwierdzają cele tego przepisu oraz kontekst, w jaki się wpisuje.
- 33 Jeżeli chodzi bowiem o realizowany cel, z utrwalonego orzecznictwa wynika, iż przepisy prawa Unii dotyczące obliczania wartości celnej mają na celu ustanowienie sprawiedliwego, jednolitego i bezstronnego systemu, wykluczającego stosowanie arbitralnych lub fikcyjnych wartości celnych (wyrok z dnia 12 grudnia 2013 r., Christodoulou i in., C-116/12, EU:C:2013:825, pkt 36 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 34 Jeżeli chodzi o kontekst, w jaki wpisuje się art. 145 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego, należy przypomnieć, że przepis ten precyzuje ogólną zasadę ustanowioną w art. 29 kodeksu celnego (wyrok z dnia 19 marca 2009 r., Mitsui & Co. Deutschland, C-256/07, EU:C:2009:167, pkt 27).
- 35 Na mocy tego art. 29 wartością celną przywożonych towarów jest wartość transakcyjna, to znaczy cena faktycznie zapłacona lub należna za towary wtedy, gdy zostały one sprzedane w celu wywozu na obszar celny Unii, ustalana, o ile jest to konieczne, na podstawie art. 32 i 33 tego kodeksu.
- 36 W tym względzie Trybunał orzekł, że o ile cena faktycznie zapłacona lub należna za towary, stanowi co do zasady podstawę obliczenia wartości celnej, o tyle cena ta stanowi czynnik, który powinien w razie potrzeby być przedmiotem dostosowania, jeżeli operacja taka jest niezbędna w celu uniknięcia ustalenia arbitralnej lub fikcyjnej wartości celnej (wyrok z dnia 12 grudnia 2013 r., Christodoulou i in., C-116/12, EU:C:2013:825, pkt 39 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 37 Wartość celna powinna bowiem odzwierciedlać rzeczywistą wartość gospodarczą przywożonego towaru, a także uwzględniać ogół części składowych tego towaru, które mają wartość gospodarczą (wyrok z dnia 15 lipca 2010 r., Gaston Schul, C-354/09, EU:C:2010:439, pkt 29 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 38 Tymczasem istnienie związanego z procesem produkcji ryzyka wadliwości towaru obniża – jako takie i niezależnie od realizacji tego ryzyka – wartość gospodarczą tego towaru, jak wskazał rzecznik generalny w pkt 34 swej opinii.
- 39 Uwaga nr 2 w kompendium tekstów dotyczących ustalania wartości celnej, do której odnosi się sąd odsyłający, nie może podważyć wniosku zawartego w pkt 31 niniejszego wyroku, albowiem poza faktem, że nie ma ona wiążącego prawnie charakteru, sytuacja, do której odnosi się ta uwaga, różni się od sytuacji w sprawie w postępowaniu głównym, w której to istnieje ryzyko związane z produkcją, że wszystkie pojazdy staną się faktycznie wadliwe przy użytkowaniu, przez co konieczna będzie wymiana łącznika układu kierowniczego w odnośnych pojazdach.

- 40 W świetle powyższych uwag na pierwsze pytanie lit. a) należy odpowiedzieć, że wykładni art. 145 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego w związku z art. 29 ust. 1 i 3 kodeksu celnego należy dokonywać w taki sposób, iż przepis ten dotyczy sytuacji takiej jak w postępowaniu głównym, w której stwierdzono, że w chwili przyjęcia zgłoszenia o dopuszczenie towarów do swobodnego obrotu w odniesieniu do określonego towaru istnieje ryzyko związane z jego produkcją, polegające na tym, że podczas użytkowania może on stać się wadliwy i w związku z tym sprzedawca, wypełniając zobowiązanie gwarancyjne przewidziane w umowie sprzedaży zawartej z kupującym, udziela kupującemu upustu w formie pokrycia kosztów, które powstały dla niego na skutek eliminującego powyższe ryzyko dostosowania towaru.
- 41 W związku z powyższym nie ma potrzeby udzielania odpowiedzi na pytanie pierwsze lit. b) zadane przez sąd odsyłający tytułem ewentualnym.

W przedmiocie pytania drugiego

- 42 Poprzez pytanie drugie sąd odsyłający stara się w istocie ustalić, czy art. 145 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego przewidujący termin dwunastu miesięcy od daty przyjęcia zgłoszenia o dopuszczenie towarów do swobodnego obrotu, w którym musi nastąpić dostosowanie faktycznie zapłaconej bądź należnej ceny, jest nieważny w świetle art. 29 kodeksu celnego w związku z art. 78 i 236 tego kodeksu.
- 43 Sąd odsyłający ma wątpliwości co do zgodności art. 145 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego z kodeksem celnym, albowiem gdy dostosowanie wartości celnej przywiezionych towarów wynika z dostosowania ceny na podstawie art. 145 ust. 2 tego rozporządzenia, jego skutkiem jest skrócenie terminu trzech lat przewidzianego w art. 236 ust. 2 kodeksu celnego, w którym należy wystąpić z wnioskiem o zwrot należności celnych.
- 44 Należy zaznaczyć, że rozporządzenie wykonawcze zostało wydane na podstawie art. 247 kodeksu celnego w brzmieniu zmienionym rozporządzeniem (WE) nr 2700/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 listopada 2000 r. (Dz.U. 2000, L 311, s. 17 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 2, t. 10, s. 239), które powtarza zasadniczo równoważny przepis art. 249 tego kodeksu. Rzeczony art. 247 stanowi wystarczającą podstawę prawną, by Komisja mogła ustanowić przepisy wykonawcze do tego kodeksu (zob. podobnie wyroki: z dnia 11 listopada 1999 r., *Söhl & Söhlke*, C-48/98, EU:C:1999:548, pkt 35; z dnia 8 marca 2007 r., *Thomson i Vestel France*, C-447/05 i C-448/05, EU:C:2007:151, pkt 23).
- 45 Z orzecznictwa Trybunału wynika, że Komisja jest upoważniona do stanowienia wszelkich przepisów wykonawczych niezbędnych lub przydatnych w celu wykonania regulacji podstawowej, o ile te przepisy wykonawcze nie są sprzeczne z tą regulacją lub z przepisami wykonawczymi ustanowionymi przez Radę Unii Europejskiej (zob. w szczególności wyrok z dnia 11 listopada 1999 r., *Söhl & Söhlke*, C-48/98, EU:C:1999:548, pkt 36 i przytoczone tam orzecznictwo). W tym względzie Komisja dysponuje pewnym zakresem swobodnego uznania (zob. podobnie wyroki: z dnia 8 marca 2007 r., *Thomson i Vestel France*, C-447/05 i C-448/05, EU:C:2007:151, pkt 25; z dnia 13 grudnia 2007 r., *Asda Stores*, C-372/06, EU:C:2007:787, pkt 45).
- 46 W niniejszej sprawie w odniesieniu do niezbędności lub przydatności terminu dwunastu miesięcy przewidzianego w art. 145 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego, należy zaznaczyć, że argumenty wysuwane przez Komisję w tym względzie nie mogą jednak zostać uwzględnione.
- 47 Po pierwsze bowiem Komisja ocenia, że rzeczony termin jest przydatny, a nawet niezbędny do wdrożenia art. 29 kodeksu celnego, albowiem pozwala zwalczyć ryzyko błędu lub oszustwa w ramach stosowania art. 145 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego w świetle trudności z określeniem, w jakim momencie stwierdzono wadę.

- 48 Tymczasem należy stwierdzić w tym względzie, że pierwsza z przesłanek materialnych wymienionych w tym przepisie przewiduje, że należy udowodnić w sposób przekonujący dla organów celnych, że towary były wadliwe w momencie przyjęcia zgłoszenia o dopuszczenie ich do swobodnego obrotu.
- 49 W tych okolicznościach, jak zaznaczył rzecznik generalny w pkt 45 swej opinii, nie wydaje się przydatne ani niezbędne, uzależnianie dostosowania wartości celnej od dodatkowego wymogu, zgodnie z którym dostosowanie ceny powinno nastąpić w okresie dwunastu miesięcy od daty przyjęcia zgłoszenia o dopuszczenie towarów do swobodnego obrotu.
- 50 Po drugie, Komisja powołuje się na konieczność zagwarantowania pewności prawa i jednolitego stosowania art. 145 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego.
- 51 W tym względzie należy zaznaczyć, że zgodnie z art. 236 ust. 2 kodeksu celnego wnioski o zwrot lub umorzenie należności celnych przywozowych musi zostać złożony do właściwego organu celnego przed upływem terminu trzech lat od dnia, w którym wysokość tych należności została podana do wiadomości dłużnika. Innymi słowy, chociaż dłużnik ma prawo do zwrotu w następstwie dostosowania wartości celnej przywiezionych przez niego towarów zgodnie z art. 145 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego, ów zwrot należności celnych odbędzie się jedynie w wypadku złożenia wniosku w terminie trzech lat przewidzianym w art. 236 ust. 2 kodeksu celnego, tak samo jak w wypadku każdego innego wniosku złożonego zgodnie z rzeczoną art. 236.
- 52 W konsekwencji trudno wyobrazić sobie, z jakiego powodu ów termin nie zapewniałby w wypadku wniosku o zwrot opartym na wadliwości towaru w rozumieniu art. 145 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego, odpowiedniego stopnia pewności prawa i jednolitości na rzecz organów celnych państw członkowskich wzorem wniosków o zwrot opartych na innej podstawie i składanych stosownie do art. 236 kodeksu celnego.
- 53 Po trzecie, nie może zostać tym bardziej uwzględniony argument dotyczący dostosowania terminu określonego w art. 145 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego do terminu o tej samej długości, o którym mowa w art. 238 ust. 4 kodeksu celnego.
- 54 Artykuł 238 ust. 4 kodeksu celnego odnosi się bowiem do sytuacji, która różni się od sytuacji przewidzianej w art. 145 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego, ponieważ dotyczy ona zwrotu lub umorzenia należności celnych przywozowych w wypadku nieprzyjęcia towarów przez importera z powodu ich wadliwości lub niezgodności z warunkami umowy. Natomiast kupujący, o którym mowa w art. 145 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego, z założenia nie wie w momencie przywozu o wadzie mającej wpływ na towary.
- 55 W związku z powyższym termin dwunastu miesięcy przewidziany w art. 145 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego nie jest ani niezbędny, ani przydatny do wykonania kodeksu celnego.
- 56 W każdym razie w odniesieniu do zgodności art. 145 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego z kodeksem celnym należy stwierdzić, że przepis ten jest sprzeczny z art. 29 tego kodeksu w związku z jego art. 78 i art. 236 ust. 2.
- 57 Należy bowiem przypomnieć, że jak wynika z pkt 34 i 35 niniejszego wyroku, art. 29 kodeksu celnego ustanawia ogólną zasadę, zgodnie z którą wartość celna przywożonych towarów musi odpowiadać ich wartości transakcyjnej, czyli cenie faktycznie zapłaconej lub należnej za towary i że ta zasada ogólna została doprecyzowana w art. 145 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego.
- 58 Z wyroku z dnia 19 marca 2009 r., Mitsui & Co. Deutschland (C-256/07, EU:C:2009:167, pkt 36) wynika, że art. 145 ust. 2 i 3 rozporządzenia wykonawczego w brzmieniu wprowadzonym rozporządzeniem nr 444/2002 nie ma zastosowania do sytuacji powstałych przed wejściem w życie drugiego z tych rozporządzeń, ponieważ przepis ten naruszałby uzasadnione oczekiwania

- zainteresowanych podmiotów gospodarczych. Trybunał uznał że było tak, ponieważ właściwe organy celne stosowały ogólny trzyletni termin, przewidziany w art. 236 ust. 2 kodeksu celnego, w przypadku dostosowania wartości transakcyjnej towarów po dokonaniu przywozu w celu określenia wartości celnej towarów z uwagi na ich wadliwość.
- 59 Tymczasem art. 145 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego przewiduje, że dostosowanie ceny zgodnie z jego ust. 2 może zostać uwzględnione przy określaniu wartości celnej jedynie wówczas, gdy dostosowania dokonano w okresie dwunastu miesięcy od daty przyjęcia zgłoszenia o dopuszczeniu towarów do swobodnego obrotu. W konsekwencji, jeżeli dostosowanie ceny następuje po upływie terminu przewidzianego w art. 145 ust. 3, wartość celna towarów objętych przywozem nie będzie odpowiadać ich wartości transakcyjnej w rozumieniu art. 29 kodeksu celnego i nie będzie mogła zostać dostosowana.
- 60 Z powyższego wynika, jak zaznaczył rzecznik generalny w pkt 60 swej opinii, że art. 145 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego prowadzi, z naruszeniem art. 29 tego kodeksu, do określenia wartości celnej, która nie odpowiada wartości transakcyjnej towaru, dostosowanej po jego przywozie.
- 61 Należy ponadto przypomnieć, że art. 78 kodeksu celnego pozwala organom celnym na kontrolę zgłoszenia celnego na wniosek zgłaszającego po dokonaniu zwolnienia towarów i ewentualny zwrot nadpłaty, jeżeli należności celne przywozowe uiszczone przez zgłaszającego przekraczają kwotę prawnie należną w chwili ich zapłaty. Zwrot ten należy przeprowadzić zgodnie z art. 236 kodeksu celnego, jeżeli zostaną spełnione warunki zawarte w tym przepisie, a mianowicie dotrzymanie terminu, co do zasady trzyletniego, na złożenie wniosku o zwrot (zob. podobnie wyrok z dnia 20 października 2005 r., *Overland Footwear*, C-468/03, EU:C:2005:624, pkt 53, 54).
- 62 Trybunał orzekł w tym względzie, że art. 78 kodeksu celnego ma zastosowanie do dostosowań danych branych pod uwagę przy określaniu wartości celnej, a co za tym idzie – przy ustalaniu wysokości należności przywozowych. W konsekwencji dostosowanie wartości celnej wynikające z „wadliwości” towarów objętych przywozem na warunkach określonych w art. 145 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego może zostać dokonane poprzez kontrolę zgłoszenia celnego na podstawie art. 78 kodeksu celnego.
- 63 Z powyższego wynika, jak zaznaczył rzecznik generalny w pkt 62 swej opinii, że na podstawie art. 29 kodeksu celnego w związku z art. 78 i art. 236 ust. 2 tego kodeksu, dłużnik może otrzymać zwrot należności celnych przywozowych, proporcjonalnie do obniżenia wartości celnej wynikającego ze stosowania art. 145 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego, przed upływem trzech lat, licząc od dnia powiadomienia dłużnika o tych należnościach.
- 64 Tymczasem art. 145 ust. 3 owego rozporządzenia ogranicza tę możliwość do terminu dwunastu miesięcy, przez co dostosowanie wartości celnej w wyniku zastosowania jego art. 145 ust. 2 może być uwzględnione jedynie wtedy, gdy dostosowanie ceny nastąpiło w owym terminie dwunastu miesięcy.
- 65 W konsekwencji art. 145 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego jest sprzeczny z art. 29 kodeksu celnego w związku z art. 78 i art. 236 ust. 2 tego kodeksu.
- 66 W świetle powyższych uwag na drugie pytanie należy odpowiedzieć, że art. 145 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego przewidujący termin dwunastu miesięcy od daty przyjęcia zgłoszenia o dopuszczenie towarów do swobodnego obrotu, w którym musi nastąpić dostosowanie faktycznie zapłaconej bądź należnej ceny, jest nieważny.

W przedmiocie kosztów

⁶⁷ Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (piąta izba) orzeka, co następuje:

- 1) Wykładni art. 145 ust. 2 rozporządzenia Komisji (EWG) nr 2454/93 z dnia 2 lipca 1993 r. ustanawiającego przepisy w celu wykonania rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego Wspólnotowy kodeks celny, zmienionego rozporządzeniem Komisji (WE) nr 444/2002 z dnia 11 marca 2002 r. w związku z art. 29 ust. 1 i 3 rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego Wspólnotowy kodeks celny należy dokonywać w taki sposób, iż przepis ten dotyczy sytuacji takiej jak w postępowaniu głównym, w której stwierdzono, że w chwili przyjęcia zgłoszenia o dopuszczenie towarów do swobodnego obrotu w odniesieniu do określonego towaru istnieje ryzyko związane z jego produkcją, polegające na tym, że podczas użytkowania może on stać się wadliwy i w związku z tym sprzedawca, wypełniając zobowiązanie gwarancyjne przewidziane w umowie sprzedaży zawartej z kupującym, udziela kupującemu upustu w formie pokrycia kosztów, które powstały dla niego na skutek eliminującego powyższe ryzyko dostosowania towaru.
- 2) Artykuł 145 ust. 3 rozporządzenia nr 2454/93, zmienionego rozporządzeniem nr 444/2002, przewidujący termin dwunastu miesięcy od daty przyjęcia zgłoszenia o dopuszczenie towarów do swobodnego obrotu, w którym musi nastąpić dostosowanie faktycznie zapłaconej bądź należnej ceny, jest nieważny.

Podpisy